SELIMA
NU PLÎNGE NICIODATĂ

ALINA UNGUREANU

Premiul revistei „Amfiteatru” acordat în cadrul Concursului anual de literatură şi artă de anticipaţie tehnico-ştiinţifică, ediţia 1987

Selima era o fată cu totul obişnuită. Avea, deci, în viaţă, dreptul la şansa oricărui om obişnuit. Adică să treacă prin cîteva boli fireşti, să-şi facă un grup de prieteni care să o bîrfească şi o echipă de duşmani cărora să le fie, de fapt, indiferentă, să se îndrăgostească, să cîştige sume mici la loto şi să spele scutece.

Pentru a nu suferi încă din copilărie vreo frustrare care să-i creeze un complex de inferioritate, bunica a luat-o deoparte şi a început să-i explice din timp, sistematic, că toate cele ce i se întîmplau ei erau cu totul fireşti, fiind în ordinea lucrurilor ca zmeiele de carton să se prefacă în fluturi cînd Selima le atinge sforile, iar bilele colorate să devină zaruri de sidef acoperite pe toate feţele cu cifra 6. Dar pentru că omenirea şi-a pierdut simţul firescului – o povăţui bunica – e mai bine ca ea să nu atingă aceste lucruri, bucurîndu-se astfel de relaţiile pe care i le permitea întreaga sa normalitate. Şi Selima a ascultat-o întru totul pe bunica. Mai erau alte cîteva impedimente în desfăşurarea lină a cursului vieţii sale, dar apăreau incidental, de pildă cînd se nimerea să fie joi, să plouă şi să o doară un dinte. Selima trebuia să stea atunci, de preferinţă, nemişcată, căci orice mişcare a sa declanşa dezastre: în joile care întruneau ambele condiţii, a ploii şi a durerii de dinţi, orice obiect atins de ea îşi prefăcea substanţa, devenind de sticlă: ceşti, cărţi, pilule, animale şi plante. În prima joi de acest fel, din neştiinţă, s-a jucat cu

pisica vecinilor care tocmai fătase. Şi de atunci pisica, cu şase pisoi cu tot, trona în vitrina din sufragerie reflectînd lumina schimbătoare în cristalul gri-albăstrui al blăniţei. La fel s-a întîmplat cu muşeţelul pentru ceai care a redevenit un smoc verde, înflorit, numai că tufa crescută în punga pe care scria „Plafar” era o mică bijuterie de Pădurea Neagră. Astfel Selima a aflat că darul de neîntrecuţi artizani ai sticlei, cel care îi făcuse celebrii pe înaintaşii familiei sale, se trăgea dintr-o omenească durere de măsele care coincidea cu joile ploioase ale anului. De aceea şi obiectele „atelierului” şi negoţului lor, care împînziseră lumea, erau atît de rare, dar şi năstruşnice totodată, după obiectul sau fiinţa care se nimerise să le fie în mînă cînd izbucnise neînduplecata durere de dinţi. Căci, deşi aduceau bani şi faimă, joile cu ploaie şi atît de dureroase nu erau nici dese, nici rîvnite.

Amănunte despre darurile cu care natura îi înzestrase familia, Selima a aflat numai cînd era strict necesar, ca un avertisment care să o obişnuiască cu măsurile de precauţie. Cum genele tuturor copiilor bunicii păreau să nu mai păstreze în codul lor nici o amintire a însuşirilor trecutelor rude, bunica răsuflase uşurată – deşi cu o oarecare strîngere de inimă în faţa degenerării vădite a neamului ei – zicîndu-şi însă că poate e mai bine aşa, pentru ei toţi. Omenirea acceptă din ce în ce mai greu personalităţile puternice. De aici li se trăsese, în definitiv, celor trei strămătuşi ale sale arderea pe rug ca vrăjitoare. Fuseseră trei fete încîntătoare, afirmau cronicile, numai că – iată un paradox – fericirea nu le aducea noroc. Ori de cîte ori rîdeau sau erau fericite, obiectele din jur deveneau transparente şi prin pereţii caselor se vedea cum oalele fierb în bucătării, vinerea, bucate care nu erau tocmai de post, cum fac dragoste sau se ciorovăiesc locatarii, iar prin haine, se putea vedea ce formă are inima fiecăruia. Ca o decoraţie atîrnată în partea stîngă, se legăna pe pieptul trecătorilor o inimă-broască sau o inimă-inimă.

Şi iată că într-o zi Selima se îndrăgosti. Era momentul

critic cel mai temut de bunica. Înainte de a-şi da seama nepoata ce se petrece cu ea, bătrîna, avertizată de semne de netăgăduit, dăduse verdictul şi îşi pregătea strategia cu nopţi albe de general în timp de asediu.

Mai întîi apărură privighetorile. Stoluri întregi cîntau o dată cu răsăritul, aşezate pe firele de troleibuz care se aliniau prin pătrăţelul de cer disponibil deasupra blocului. Vecinii nu se duseră o săptămînă la serviciu, stînd să asculte şi să comenteze minunea pînă cînd, băgăreţul de Hristu de la parter, care avea rude te miri unde, îşi descoperi un văr la Muzeul Antipa, îi telegrafie şi vărul veni cu o echipa care montă un cort de campanie în faţa blocului, călcînd în picioare peticul de grădină asupra căruia o întreagă asociaţie de locatari îşi clama de ani de zile dreptul de a cultiva usturoi sau dalii olandeze. Se spune că vărul lui Hristu s-a decis cu această ocazie să-şi schimbe tema de doctorat, reorientîndu-şi studiile asupra acestui soi necunoscut de privighetori cu apucături de ciocîrlie şi trăitoare în stol, dar, tocmai cînd îşi procură un trepied şi un aparat de filmat, privighetorile dispărură brusc şi pe pervazul ferestrei de la camera Selimei începură să crească corali. Ornitologul îşi rupse disperat caietele de observaţii şi se internă cîteva săptămîni într-o aşa-zisă „casă de odihnă”, la Sinaia. Coralii continuară să crească şi să îmbrace etajul trei al blocului, precum o iederă, albi ca o cunună de mireasă în dreapta ferestrei şi roşii precum carnea cireşelor strivite în dinţi, în stînga. În fiecare zi, administratorul blocului, urcat pe o scară, îi tăia cu ferăstrăul, în timp ce coralii scoteau ţipete şi se tînguiau ca nişte fiinţe vii. Administratorul însă, colonel în rezervă, nu admitea nici o abatere de la disciplină, pentru el ceea ce nu se întîmpla în mod obişnuit, neputîndu-se întîmplă, de fapt, niciodată. Practic, povestea el, mă simt în pielea individului acela suspect, sau poate nebun, Quijote, care lua oile drept o armată pregătită de luptă. Probabil că nu este decît o specie tropicală de iederă adusă în oraş de studenţii ăştia străini. Bunica, care

stătuse pînă atunci impasibilă, abţinîndu-se de la orice comentariu, îşi ieşi din pepeni, ca în toate situaţiile cînd cineva se lega de familia ei. Don Quijote fusese unchiul ei preferat şi nu putea îndura ca încuiatul de rezervist să vorbească despre el pe un asemenea ton. Toţi oamenii ca el, care se temeau de moarte tot atît cît se temeau şi de viaţă, care desconsiderau poveştile, fără să îşi dea seama că, oricum, copiii sînt, o dată cu ele, mult mai în miezul adevărurilor, fiind mai înţelepţi şi mai puternici decît părinţii lor şi că marea forţă a omenirii au fost tocmai aceşti „suspecţi” sau poate „nebuni”, precum unchiul Quijote, care puteau să-şi arunce privirea dincolo de turmele realităţii, o înveninau cel mai mult pe bunica. Aşa că administratorul se trezi cu papagalul albastru al bunicii repezindu-i se în faţă şi se simţi însingurat ca Prometeu în vîrful stîncii, lovit de vulturul zeiesc. În timp ce scara îi pendulă cîteva clipe, nedecisă dacă să încline spre sticlăria balconului lui Madam Argenta sau spre răzorul cu salată al Doamnei Laetiţia.

După îndeplinirea misiunii, papagalul albastru, mare cît o pisică de Angora, reveni pe umărul bunicii unde dormita visînd la alte secole, iar coralii Selimei crescură nestingheriţi timp de cîteva săptămîni, pînă cînd apărură stelele de mare, licuricii şi cîntăreţul din fluier.

Stelele de mare erau inofensive. Creşteau frăţeşte laolaltă cu lăptucile Doamnei Laetiţia, cele strivite de trupul nu prea mlădios al administratorului şi care, spre fericirea grădinăresei lor, păreau brusc întremate de vecinătatea marină. Dacă te obişnuiai cu gîndul unei recolte combinate de salată şi stele de mare, puteai trece cu vederea obiceiul acestora de a se ridica noaptea în aer, descotorosindu-se cu un frison de stratul de colb, şi de a se anina în ramurile plopilor canadieni care străjuiau aleile cartierului. Acolo străluceau pînă dimineaţa, dînd nopţii un aer de Crăciun rătăcit în calendar, după care reveneau cuminţi şi se aliniau sub furtunul Doamnei Laetiţia, care le împroşca cu apă în fiecare dimineaţă, în cadrul ritualului

udatului grădinii.

Licuricii au produs încîntare tinerei generaţii feminine. În anul acela se purtau din nou strasurile, cerceii şi broşele de cristal, care, fie nu se găseau în cantităţi suficiente prin magazine încît să sature cererea cumpărătoarelor, fie erau produse de import, mult prea scumpe pentru buzunarele fetelor care, se ştie, au şi aşa tare multe cheltuieli! Ori aceşti licurici păreau întotdeauna gata să facă, în serile de sîmbătă, un serviciu oricărei tinere între 18 şi 23 de ani, care pleca la un spectacol sau la discotecă. Stăteau încolonaţi cuminţi în şiraguri, împrejurul gîtului, la urechi, în păr, pe haine, în poziţia în care imaginaţia fiecărei fete îi aşeza, sclipind ca nişte leduri nu doar în întuneric, după obiceiul licuricilor de rînd, ci chiar sub lumina puternică a unui reflector.

Cîntăreţul din fluier a fost ultimul semn. A venit într-o seară, îmbrăcat în jiletca de catifea în botinele prăfuite, cu claia mare de păr castaniu acoperită de o pălărie neobişnuit de înaltă, cu ciucuri. Nu a vorbit cu nimeni nimic şi nici nu l-au văzut toţi, deşi între timp deveniseră atenţi la cele mai mărunte întîmplări. A rămas jos, înfipt parcă în caldarîm, şi a privit cîteva minute spre fereastra Selimei, apoi a început să cînte. Şi administratorul i-a lăsat în ziua aceea să

construiască avioane din ziarele furate din cutiile de scrisori şi să le dea drumul să zboare de pe terasa blocului, participînd şi el la lansare, avioanele zumzăind ştirile cu vocea crainicului de la emisiunea **Fotbal minut cu minut** sau **Noapte bună, copii** sau **Jazz Forum** după placul inimii fiecăruia. Madam Argenta i-a dăruit Doamnei Laetiţia o pungă plină de îngrăşămîntul său preţios, în timp ce cealaltă măsura cu centimetrul de croitorie jumătatea din parcela cu lăptuci pe care a hotărît să i-o cedeze în vederea plantării cu gladiole, şi seara toată lumea a dansat rock în staţia de parcare, printre Dacii şi Skode, sub valurile de muzică care curgeau ca în fiecare seară de la etajul VII, în timp ce cîntăreţul din fluier, împietrit una cu caldarîmul cînta mai departe, nebăgat în seamă şi neauzit de nimeni, în afară de copii şi de bunica.

A doua zi, Selima s-a întors acasă cu un trandafir şi a cîntat la pian, deşi nu învăţase niciodată să o facă.

Pe Dip, bunica l-a zărit pe fereastră în seara în care a condus-o prima dată pe fată. Fusese sigură că trebuie să fie un băiat frumos, căci avea încredere în gusturile familiei sale, iar pentru Selima, frumuseţea lucrurilor constituia o hrană necesară. Numai pregătirea micului dejun al fetei ar fi durat cîteva ore, dacă bunica nu ar fi gătit în gînd, căci ceaiul trebuia să fie în fiecare zi de o altă nuanţă de roz şi în el să zburde peştişori de pîine prăjită pe care fata nu-i mînca din milă, iar tartinele cu unt, mici cît o unghie, erau împodobite ca nişte nave pregătite pentru croazieră. Bunica era tare mîndră de simţul estetic al nepoatei sale. Dip nu făcea excepţie. Prin părul castaniu ca al cîntăreţului din fluier, insuficient pieptănat, cu vîrtejuri independente, soarele pe picior de plecare treiera alte culori nehotărîte, ceea ce bunicii i se păru a fi o prevestire a firii băiatului. Mergea alături de Selima sorbind-o din ochi, foarte atent ca nu cumva un stîlp de telegraf să se interpună între ei, bîţîind în mîna stîngă o servietă neagră care părea să conţină hîrtiile ultimei conferinţe europene la nivel înalt. Se întorceau de la cursuri. Nici Selima, nici

el nu au observat că stîlpii de telegraf făceau singuri cîţiva paşi la stînga sau la dreapta, ca nu cumva să le stea în cale, iar gropile din asfalt dispăreau brusc, cu o clipă mai înainte ca vreunul din ei să calce într-însele.

Acasă, Selima s-a apucat de tricotat, lăsînd andrelele să se războiască singure pînă cînd obosi şi-i declară bunicii exact ceea ce aceasta se aştepta, şi anume că Dip este cel mai frumos, cel mai inteligent şi cel mai bun bărbat de pe lume. A mai adăugat că în seara aceea îi mărturisise iubitului ei că era posesoarea a trei stră-strămătuşi arse pe rug pentru vrăjitorie, aflînd că acesta scria un roman despre pacostea care a însemnat inchiziţia pe capul omenirii. Era vorba de un roman încifrat, plin de simboluri şi foarte modern, care înfiera, de fapt, fascismul, dictatura, intoleranţa religioasă şi apartheidul. Băiatul păruse foarte interesat şi întrebase dacă ar putea consulta eventuale documente de familie. Atunci îşi aminti bunica de o zicală despre dragoste şi prudenţă, care nu au nimic comun, dar nu putea suferi zicalele şi, oricum, era prea tîrziu să o mai dojenească. O luă aşadar pe genunchi, ca în copilărie, şi-i explică că bărbaţii, din orice timp şi de pe orice continent, iubesc în realitate numai femeile perfect normale, în sensul de mediocre, pe care preferă ca ei să le înzestreze, după gust şi posibilităţi, cu calităţi pe care acestea nu le vor avea aievea niciodată şi că, aceiaşi bărbaţi, nu îndură mult timp în preajma lor femei gata înzestrate de natură cu calităţile mult visate, cu atît mai mult atunci cînd printre darurile naturale ale iubitelor lor se află înscrisă şi înrudirea cu trei vrăjitoare şi alte cîteva personalităţi ale istoriei pe care, din fericire, Selima le trecuse sub tăcere. Dacă dorea să îl păstreze pentru totdeauna pe Dip era bine să nu fie amintite trecutul „aventuros” al familiei sale, zilele de joi cu ploaie şi dureri de dinţi şi chiar puloverele care se tricotau singure, din dragoste.

Dar Selima nu a ascultat. Nu a putut, de data aceasta, să o asculte. Şi Bunica se aşteptase. Puterea ei se oprea aici. Selima nu va putea niciodată nici să se prefacă, nici să

mintă, oricît şi orice ar fi fost de cîştigat sau de pierdut în acest joc. Părea că lumea întreagă, într-o supremă sforţare, adunase tot ce era mai bun şi îngrămădise în fată. Numai că darul acesta, ca, de altfel, toate cele care îi înzestrase familia, de-a lungul timpului, nu îi va purta noroc. Aşa că andrelele dansară mai departe înghiţind firul din ghemele pe care nimeni altul decît fata nu le vedea.

În prima joi în care a plouat în vara aceea, Selima se duse la dentist şi ţinu morţiş să i se scoată un dinte, susţinînd că o doare, altminteri tocmai durerea aceea dorindu-şi-o, pentru prima dată în viaţă. Apoi merse să-l întîlnească pe Dip. Era ziua lui şi Selima atinse în drum un gard înflorit de rochiţa-rîndunicii şi cumpără mai multe stilouri umplute cu cerneluri colorate care, în mîna ei, deveniră nişte mici condeie de cristal în care cernelurile luau culoarea gîndurilor celui care scria cu ele. La locul întîlnirii, băiatul păru o clipă nedumerit zărind apropiindu-se de el o fiinţă cu o înfăţişare neobişnuită în care soarele se răsfrîngea de mii de ori într-o clipă, transformînd-o într-o corabie sclipitoare de care lumina lui, lovindu-se, părea că se preface în sunet. Selima venea împovărată de un braţ de rochiţa-rîndunicii de pe care lunecau necontenit în bălţile de pe trotuar bobiţe mici de ploaie prefăcute în mărgele la atingerea cu trupul fetei. I-a întins fericită darurile fără să-l atingă, zîmbind încîntată, în ciuda cumplitei dureri de dinţi pe care o căpătase la propria ei dorinţă.

Hotărîtă însă să-i prefacă ziua aceea ploioasă într-o sărbătoare cum nici un bărbat nu a mai avut parte de la intrarea victorioasă a lui Alexandru Macedon în Persia încoace, Selima atinse toate plantele de pe marginea drumului sau de pe garduri, fie ele flori sau buruieni şi grădina aceasta, pe care nici un făurar nu ar fi îndrăznit să o gîndească, începu să cînte cu adevărat sub loviturile ploii. Stingherit, băiatul, care îmbrăcase pentru acea zi unul din cele mai frumoase pulovere dăruite de Selima şi despre care nu înţelegea de fel cum se nasc aşa, peste

noapte, simţi că îi este peste putinţă să o ducă în seara aceasta cu el, sub prelata micului restaurant unde-l aşteptau prietenii. Nu erau pregătiţi şi poate – îşi spunea – nici el nu era suficient pregătit pentru ea. O iubea, fără îndoială, dar ar fi iubit-o poate mult mai mult, sau, mai precis, ar fi ştiut cum să o iubească, dacă Selima i-ar fi dăruit, eventual, nişte simpli butoni de plastic sau i-ar fi spus cu drăgălăşenie – dragul meu, nu am ştiut ce să îţi iau, aşa că am să te sărut.

Selima stătea însă în faţa lui fericită, ca şi cum i-ar fi adus în dar globul pămîntesc pentru ca el să-l acopere, după cum credea de cuviinţa, cu ape şi continente, popoare şi minuscule ţări. Ori Dip nu avea ce face cu globul acesta care arăta bine şi aşa cum era. Şi, pentru prima dată, se gîndi că el îşi putea cumpăra felurite bucurii doar în schimbul unor bănuţi de aramă. Banul de aur pe care i-l întindea Selima venea dintr o altă vreme şi în nici unul dintre supermagazinele care îi satisfăceau nevoile nimeni nu i l-ar fi schimbat pe mărfurile dorite de el. Uneori luxul îţi poate stînjeni mişcările – îşi spuse şi, puţin obosit, dorind ca nici întîlnirea lor din ziua aceea, nici gîndurile lui să nu fi avut loc, nu-i pomeni fetei nimic despre serbare.

O putere ascunsă, care nu venea, de data aceasta, din lădiţa cu zestre a familiei ei, ci din adîncul propriei sale fiinţe îi şopti Selimei diagnosticul acelei zile.

Acasă, privind-o pe fereastra pe Doamna Laetiţia, care tăia pe furiş gladiolele din răzorul lui Madam Argenta, Selima se întrebă – e oare obositor să iubeşti, bunico? – dar bunica nu se afla în cameră, lîngă ea, ci în bucătărie, unde ungea penele papagalului albastru cu briliantină, aşa cum făcuse o viaţă cu părul, din ce în ce mai puţin, al bunicului.

Şi Selima începu, pentru prima dată în viaţă, să plîngă.

Ca trezită dintr-un somn, bunica lăsă să-i scape din mîini sticluţa şi se năpusti în cameră. Încă mai era nevoie de ea, pentru că, dintre toţi ai casei, dintre toţi cei care aflaseră

cît cîntăreşte o lacrimă, singură, doar bunica ştia că Selima trebuia împiedicată să plîngă – pentru că, draga mea, dacă plîngi tu, toate pîraiele secate se vor trezi şi apele toate îşi vor ieşi din matcă şi toate satele de pescari din lume vor fi înghiţite şi nici o corabie nu o să poată rămîne, de data aceasta, deasupra valurilor şi nici măcar iubitele nu vor mai rămîne la locul lor de pe cheiuri, în porturile lumii. Orice îţi este îngăduit, draga mea, suferinţa şi chiar deznădejdea, dar Selima, tu nu ai voie să plîngi, spuse bunica privind-o prima dată altfel decît o privise mereu de cînd era copil.